Taksa plaćena u gotovu
Cijena 3 Din

OBITELJ

PREDSJEDNIK DR VLATKO MAČEK

BR. 28. 25. SRPNJA 1939.

OBITELJ

ILUSTROVANI ČASOPIS ZA HRVATSKU PORODICU

GODINA XI. U ZAGREBU 25. SRPNJA 1939. BROJ 28

Veliki hrvatski dan

Proslava 60. rođendana vođe hrvatskog naroda Dra Vlatka Mačka, koja je započela 15. a dostigla vrhunac 16. o. mj., obavljena je veličanstveno. Slavilo se gdjegod ima Hrvata: u inozemstvu, po svoj hrvatskoj pokrajini, a najveličanstvenije u hrvatskoj metropoli — Zagreba. Može se mirne duše reći, da Zagreb još nije vidio tolike svečanosti. Kod nje su bili zastupani svi hrvatski krajevi, svi slojevi naroda: građani, radnici i seljaci. Uz katolike bili su i muslimani.

Silno mnoštvo naroda, stotine hiljada sabrale se u Zagrebu, da u zajedničkom zanosu dadu oduška onom, što im najviše ispunja dušu: želji za slobodnom i srećnom Hrvatskom. U dru Vlatku Mačku je narod usredotočio sve svoje težnje, te je njegov 60. rođendan dobio tako veliko značenje.

Ne, kod toga čovjek nije mogao biti ravnodušan. Tu se odrazila snaga hrvatskog seljaštva. Ono je u povorci bilo najbrojnije. Mnogi su dan prije toga išli pješke po velikoj žegi iz daleka do Zagreba Ni žene nisu uzmanjkale. Nastupilo je i mnoštvo radnika i građana. Veliki, pravi i opći dan Hrvata sviju staleža iz sviju pokrajina. Hrvatska povijest je zabilježila radi te općenitosti najveći svoj dan.

Dan ispoljene hrvatske svijesti, snažne volje, da budemo svoji. Narod je i ovom zgodom jasno pokazao, da je za postignuće velikog cilja spreman izdržati do kraja s istim zanosom i da za nj ne postoje teškoće, koje na tom putu ne bi bio kadar svladati. Zanosi vas činjenica, što ste dio te velike zajednice, koju vežu iste opravdane želje i cilj.

Krasno je obilježje dana 16. srpnja, što je započet s Bogom: pred sakupljenim hrvatskim narodnim vodstvom, stranim konzularnim zborom i preko 100.000 ljudi služio je pod otvorenim nebom sv. Misu hrvatski metropolita Dr Alojzije Stepinac.

Iza toga je nadbiskup obavio blagoslov Doma Gospodarske Sloge, a zatim su pred hrvatskim vođom-svečarom Dr Mačkom i nadbiskupom Dr Stepincem te ostalim odličnicima prošle u povorci hrvatske organizacije i društva pod zastavama uz zanosno klicanje svečaru i Hrvatskoj. M. Mayer, odbornik Društva Sv. Jeronima, koji je pozdravio predsjednika, Dr. Maček te hrvatski metropolita izrekli su znamenite govore, koji su svojim značenjem dali dostojan okvir velebnoj hrvatskoj slavi toga dana. *K. M.*

Desno: VOĐA HRVATSKOG NARODA DR VLATKO MAČEK PRISUSTVUJE S HRVATSKIM NARODNIM ZASTUPNICIMA SV. MISI NA DAN SVOG IMENDANA I 60. ROĐENDANA 16. O. MJ. SV. MISU JE SLUŽIO HRVATSKI METROPOLITA PREUZV. G. DR ALOJZIJE STEPINAC POD VEDRIM NEBOM U MAKSIMIRU

Žamrla pozdravljenja

Napisao Branko Klarić

Kako je dobar i drag u svojoj neograničenoj ljubavi prema majci. Na večernje pozdravljenje prilazi k njoj, ljubi je u čelo i sjeda do njezina skuta, da skupa mole večernju molitvu.

On po danu kopa, a večer daruje dvjema majkama. Ova do njega upravlja njegovo srce k Onoj, kojoj u slavu zvone zvona i gore zvijezde u noći.

Tako i u zoru. Ustanu, mole, tad ga ona blagoslovi, a on nju ljubi i odlazi na posao.

Njezina nerazdijeljena ljubav njega podiže, osvježuje i puni mu srce savršenim i neokrnjenim mirom.

A ona u njemu vidi čistu djetinjsku odanost, i ne treba joj više. I ne može da zaželi nešto više, ljepše i slađe.

Tek joj se sjena prikradenog straha stisla u dnu srca. Vidi, tamo su mnogi prekoračili granicu posluha i dobrote i zagazili u kaljužu do koljena. Mnogi, baš njegovih godina.

Katkada ju je strah, kao da nejasno osjeća ono, što će doći. Ili što je već blizu. Tako blizu, da mu je nemoguće izbjeći. Kao što je bilo nemoguće njoj, majci, zapriječiti, da se sastane njezin sin i onaj radnik iz tvornice, koji je pred njim započeo dugu, beskonačnu priču: o nevrijednosti grude, na kojoj se uzalud satire život, i o uzbuni, što će učiniti, da se pod revolucionarnim razmahom rasprsne sve, što je otrovano i gnjilo i nejednako, pa da svatko gospodari i služi, i da svima bude pravo.

To je zamamljivo i opaja kao opijum. Njezin sin nije ni mislio, da bi se iza toga moglo još nešto kriti. Nešto što bi on odgurnuo na prvi pogled i na prvom koraku.

A to je za kratko došlo. Onako poput grada iza svjetlucava sijevanja.

To je srušilo njegovu ljubav prema majci. Pomalo, pomalo, da bi se jedva primijetilo, on se tuđio njoj, koja mu je bila najsvjetliji hram odanosti i ljubavi. Počeo ju je sve rjeđe grliti. Nisu ni molili svaku večer. Govorio je, da nije raspoložen i da ga u večer tare san, a u jutro da treba ranije na vinograd, jer kad pripeče, da škodi ložama i zdravlju.

Ona nije mogla posumnjati u njegovu iskrenost. Niti je vidjela oblak, što dolazi. Ona je mislila, da će to proći. Ali nije prošlo.

On je počeo govoriti, da od polja ima male koristi i da bi u tvornicu.

Uzalud ga je odvraćala. Nije pomoglo ni zaklinjanje. Nije se smilovao ni na suze.

Kad se uvjerila, da ga već ništa ne može ganuti, tad se stresla u duši. Činilo joj se, da je nad ponorom. Ili kao da joj se ispod nogu izmiče zemlja pa se ruši u bezdan. I još gore. Zamro joj dah u grlu. Oslabilo srce. Jer eto došlo ono, od čega je drhtala kao od zmije ljutice: Da ga mora pustiti tamo k onima, što se ne krste. I što hoće, da se u katranu pozlati zemlja. I da zamru nad selima večernja pozdravljenja. I da ona umre na pragu razrušena doma.

Ali on je otišao.

On je odluku polako stvarao. Onako, kao kad se na kominu pomalo suše mokre cjepanice, da najednom same od sebe planu. I on je bio mokra cjepanica, puna vode za ono, na što ga je putio radnik iz tvornice. U njemu je pušilo. Svijao se pod žeravkama, što su mu ih podmetnuli. No malo pomalo i pušilo se sve slabije, a nenadano je buknuo plamen.

Otišao je. Majka nije čula ni zbogom. To ona nije zaslužila. Sad je ona njemu bila zla. Sputavala je njegovu slobodu. Pričala mu je o sanjama, koje se tek sanjaju. I o ljubavi prema iluzijama iz maglenog neba.

Tako ga je naučio radnik iz tvornice.

Bilo mu je ipak mučno u novom društvu. Držali su se prema njemu kao prema novajliji. Trebalo je, da češće plati čašicu stoga, što su mu pokazivali pravi put i što ga više ne guši dim majčinih priča. I što će jednom i on postati baklja, koja će paliti druge.

Ipak su mu se njihove riječi sviđale. Oko njega je bilo mnogo pročišćenih drugova. Tek mu je pomalo dosađivalo ponavljanje istih naputaka.

Bilo mu je krivo i to, što je dugo (utaman) čekao jednakost i slobodu, jer je vidio, da nije jednak ni s onima, što su ga svaki dan okruživali i što su ga vječno učili, da je on tek novajlija.

Činilo mu se, da nije ni slobodan. Svaki put, kad je primio plaću, morao je, htio ne htio, da kao uspomenu na oslobođenje jednu večer proslavi za drugarskim stolom na račun svoje zarade.

K tome je osjećao, da je on za tu svoju slobodu puno založio: majčinu ljubav i radost i ono, što sad zove varkom, a što mu je prije napunjalo srce mirom i slatkoćom u tihim ljetnim pozdravljenjima.

Stoga je pošto poto htio da opipljivo osjeti slobodu i jednakost. Više nema večernje radosti uz majčin skut. Već se davno odvikao od naviknutih molitava, i krst je sa sebe satro, jer su tako htjeli svi, što su oko njega. Sad vidi, da je i jednakost i sloboda tek sanjiva čežnja.

Tako se u njegovu srcu češće pokrenulo nešto tvrdo i gorko, što je pred njim u sto boja crtalo lik žene, kojoj su oči zalivene suzama i kojoj je lice žuće od voska.

On je ta svoja osjećanja svaki put gasio nesvijesnim krikovima za slobodom i jednakošću.

Tad je nenadano došao čas, da se uvjeri o toj pravdi i slobodi, o kojima su mu vječno pripovijedali. I to tako zorno i opipljivo, te ga je to korakom prevarena i uplašena čovjeka vratilo u majčin naručaj.

Bio je umoran i znojan i prašan i mokar do kože. Otvorio je daščaru, da preobuče odijelo, koje je prištedom bio kupio. Ali odijela nije bilo.

Protrnuo je u svakoj žilici. Pretražio je sve, ispitivao. Nigdje.

HRVATSKI METROPOLITA PREUZV. G. DR ALOJZIJE STEPINAC DRŽI PRIGODOM BLAGOSLOVA DOMA GOSPODARSKE SLOGE U ZAGREBU ZNAMENIT GOVOR O ODNOSIMA CRKVE PREMA NARODNIM POLITIČKIM I EKONOMSKIM PITANJIMA. NA SLICI SE DESNO NALAZI I PREDSJEDNIK DR VLATKO MAČEK S HRVATSKIM NARODNIM ZASTUPNICIMA

Lijevo: PREDSJEDNIK DR VLATKO MAČEK S HRVATSKIM METROPOLITOM DR ALOJZIJEM STEPINCEM NA TRIBINI ISPRED DOMA GOSPODARSKE SLOGE ODZDRAVLJA NEPREGLEDNOM MNOŠTVU NARODA, KOJE JE KLICAJUĆI PROŠLO U POVORCI ISPRED NJIH. DESNO NA SLICI JE NAR. ZASTUPNIK ING. A. KOŠUTIĆ, LIJEVO PREDSJEDNIK GOSPODARSKE SLOGE SELJAK MATO DOMOVIĆ I NARODNI ZASTUPNIK DR I. PERNAR

Dolje: SELJAČKE DJEVOJKE STUPAJUĆI U POVORCI POZDRAVLJAJU PREDSJEDNIKA DRA VL. MAČKA

Poslije nekoliko dana vidi ga na onom svom prvom učitelju.

Prigovorio je. Da vrati njegovo.

Tad su ga neki nemilo ispremlatili. Jer da je povrijedio čast najboljeg druga.

To ga je obezumilo. Jednakost! Sloboda!

Nije se više vratio na posao. Žalostan (i raskajan) trčao je k onoj, koja je u vječnoj tuzi za njim uzdisala.

Tad su opet u obnovljenoj i pojačanoj ljubavi oživjeli nježni zagrljaji i zasjala zamrla večernja pozdravljenja.

HITAC U TAMI (Nastavak)

ROMAN O TAJNI JEDNOG UMORSTVA — NAPISALA ANA HRUŠKA — PREVODI V. S.

Dobila je takve živčane napadaje, da je morala biti položena u krevet te je telefonski bio pozvan dr. Wille. Od njega su doznali nešto pobliže o stanju Holcmana. Holcmanu su operacijom izvadili tane, ali uslijed jakoga gubitka krvi nastupilo je teško stanje slabašnosti, koje se nije dalo odmah odstraniti. Tane je probušilo pluća. Ono, što sada zadaje liječnicima najviše brige, jest bojazan, da bi rana mogla izazvati upalu pluća. U tom bi slučaju bolesnik bio izgubljen. Da se spriječi ova opasnost, prva zapovijed je bezuslovan mir.

Teški su dani minuli. Hartvig Henter, koji je po danu i po noći neumorno, šuteći i s najvećom predanosti nastojao oko njege bolesnika, jedva se držao na nogama. Pet dana i pet noći nije se svlačio, tek nešto je jeo, ni minuta nije spavao i sad je sam osjećao, da ga snaga izdaje. Usprkos toga nije se mogao odlučiti, da napusti mjesto, što ga je sam odabrao, te bar privremeno prepusti sestri bolničarki, kako bi bar malo otpočinuo, prije nego se Holcmanovo stanje nije popravilo.

Šestoga dana nastupilo je konačno ovo tako željno očekivano kretanje na bolje. Holcman je bio svježiji, po prvi put je rado uzeo nešto tekuće hrane i rekao bez osobitog naprezanja stiščući ruku prijatelju:

»Hvala ti, Hartviže!«

Zatim je govorio s liječnikom i iskao ženu, koja je smjesta bila obaviještena o poboljšici i želji svoga muža.

Henter, koji se konačno odlučio, da za jedan dan prepusti svoju službu sestri Anđeliji, otišao je u svoj stan.

Lidija je smjela proboraviti četvrt sata kod svog muža. Sjala je od sreće. Vidjela je, da Gerad izgleda mnogo bolje. U svojoj sreći stvarala je tisuću nacrta za budućnost, koji su se splinuli u to, da odsad ne će polaziti u društvo, nego da će živjeti samo za svoga Gerarda.

Budući da je iza toga noć dobro prošla i bolesniku nije štetio govor, a i liječenje je rane dobro napredovalo, bio je konačno sutradan i policijskom komesaru dozvoljen razgovor s bolesnikom.

I Lidija, koja je upravo prispjela, smjela je na želju muža prisustvovati preslušanju. I ona je poput komesara jedva željela da konačno dozna, kako i od koga je njen muž zadobio tešku povredu.

Njegova saopćenja veoma su ih razočarala. Holcman je pričao, kako je one noći pošao u sušu da se osvjedoči, je li nov stroj postavljen točno prema njegovim uputama.

»Kad sam unišao,« on će, »najprije sam pripalio svijetlo. Prostorija je tako bila dobro osvijetljena. I ja sam na moje iznenađenje na lijevom prozoru sa strane ugledao nekog stranog čovjeka, koji je okrenut prema meni nijemo piljio u mene. ‚Što radite ovdje', zapitah ga oštro. Čovjek nije progovorio ni slova, ali je dignuo ruku i pucao na mene. Osjetio sam, da sam pogođen. Budući da kod sebe nijesam imao oružja, a na pomoć izvana nijesam mogao računati, vidio sam svoj spas jedino u što bržem bijegu. Okrenuo sam se dakle i napustio sušu, što međutim nije išlo tako brzo, kako sam želio, jer sam se nenadano osjetio vrlo zlo. Muku sam mučio, da se uzdržim na nogama.

Tik pred vratima sam posrnuo i pao na tlo, ali sam brzo opet ustao. Sve u meni tjeralo me instinktivno dalje od strašnog čovjeka, koji se nepomično zadržavao na svom mjestu te me pratio samo očima, koje su jasno i oštro poput plamena zurile u mene.

Samo dalje od suše... van u tamu, gdje me više ne može vidjeti...

Konačno sam bio vani i zateturao sam prema vili, da pozovem ljude. Ali pozlilo mi na smrt. Poput utvare vidio sam pazikuću, gdje stoji na jednom otvorenom porozoru.

‚Rozneru', viknuh,..., brzo, Rozneru... meni nije dobro...'. Tada me napustila svijest i ja sam pao na tlo.«

Komesar je ne vjerujući zurio u govornika.

»Što — ovo je sve? On je pucao na vas, a da prije među vama nije došlo do svađe ili rječkanja?«

»Tako je bilo. Moje pitanje, upravljeno na njega, bile su jedine riječi, koje su pale, a njegov je odgovor bio hitac.«

»Ko je bio taj čovjek?«

»Nikad ga prije nijesam vidio!«

»Kako je izgledao?«

»Bio je vitak, visok, još mlad čovjek, golobrada lica i strahovito jasnih i prodornih očiju, — barem se meni u tom trenutku činilo, da su neobično prodorne. Na tamnoj kosi imao je mekan šešir sa širokim obodom. Odijelo čovjeka, koji pripada očito boljim krugovima, bilo je tamno i djelovalo je elegantno.«

»Ne biste li toga čovjeka prepoznali, kad biste ga vidjeli?«

»Bezuvjetno! Njegova slika, iako sam je samo u trenucima vidio, neizbrisivo mi se silom okolnosti utisnula u pamet.«

»Jeste li imali dojam, da vas je ondje čekao, da vas ubije?«

»Ne! Kako bi to moglo biti, kad nitko nije znao, da ću u pola tri sata ujutro stupiti u sušu? Meni samome je to nenadano palo na um tek na povratku kući.«

»Ali kako si vi tumačite, da je stranac bio u suši i odmah pucao, kad vas je ugledao? Prvo: bez razloga ne drži se revolver u ruci, i drugo: u stranca ne puca se tako jednostavno bez razloga!«

»Toga ja protumačiti ne mogu. Ja iznosim samo činjenice.«

»Možda vam se čovjek samo u uzbuđenju pričinio stran? Predočite si njegovu pojavu sad još jedamput u miru. Nije li to ipak mogao biti čovjek, kojega ste poznali?«

»Isključeno! Njegovo lice već danima stoji preda mnom. Neprestano ga gledam, i tako je karakteristično, da ga čovjek ne bi nikada zaboravio, ako ga je samo jedan jedini put vidio!«

Komesar je svratio pogledom na svog zapisničara, koji nije bio nitko drugi nego Silas Hempel, koji je izričito molio, da u tom svojstvu smije prisustvovati Holcmanovu preslušavanju. Mladi detektiv međutim nije pogledao gore, nego je zamišljeno piljio u po njemu napisane arke.

Svi su prisutni osjećali: neobično je svjedočanstvo, koje je ovdje bilo dano, i ono je ovaj slučaj zamrsilo više nego li razjasnilo. I upravo zato, jer ništa nije razjasnilo, razočaralo ih je.

Heidinger je još pitao, da li je gospodin Holcman ikada bio svijestan, da imade kakvog neprijatelja.

»Ne,« glasio je bez oklijevanja dan odgovor.

Zatim je komesar naložio, da se zapisnik pročita i Holcmanovim potpisom potvrdi njegova ispravnost. Time je bilo završeno preslušanje. Heidinger se udaljio sa svojim pratiocem.

Preslušanje je bolesniku naškodilo manje, nego li su se liječnici bojali. Njegovo je stanje tog dana i dalje ostalo dobro. Lidija je mogla ostati kod njega do naveče, kad se vratila u kuću svojih roditelja. Budući da joj je boravak u osamljenoj vili Holcman bio neugodan, odlučeno je bilo, da će do ozdravljenja njenog muža stanovati kod roditelja.

Prije nego li je napustila bolnicu, prispio je onamo Hartvig Henter, da nanovo okrijepljen ponovo preuzme svoje mjesto kod prijatelja.

Drugog je dana osvanuo u bolnici istražni sudac dr. Wasmut, kojemu su predali Holcmanov slučaj, i zaiskao razgovor s bolesnikom. Sa sobom je doveo sudbenog liječnika, da u slučaju možebitnog protivljenja službeno utvrdi sposobnost bolesnika za preslušanje.

Preslušanju se međutim nitko nije protivio, budući da jučerašnje preslušanje nije štetilo bolesniku.

I ovoga je puta Lidija molila i uspjela, da joj je bilo dozvoljeno ostati u bolesničkoj sobi.

Ispočetka su se opetovala pitanja i odgovori točno onako, kao i dan prije toga. Kod daljnjeg ispitivanja nije se dr. Wasmut zadovoljio s prijašnjim negativnim rezultatom. Njegov je glas postao nenadano oštriji, njegov pogled prodorniji, kad je čvrsto gledajući bolesniku u oči neposredno rekao:

»Dragi moj gospodine direktore Holcmane! Ostavimo se lakrdije! Jasno je kao na dlanu, da dosad nijeste govorili istinu! Vi ste čovjeka, koji je pucao na vas, posve točno prepoznali i znate također, zašto je pucao!«

Holcman je časak bez razumijevanja promatrao istražnog suca, a zatim mu je vruća krv udarila u blijedo lice. Glavu je okrenuo prema zidu, a da nije ni slova odgovorio.

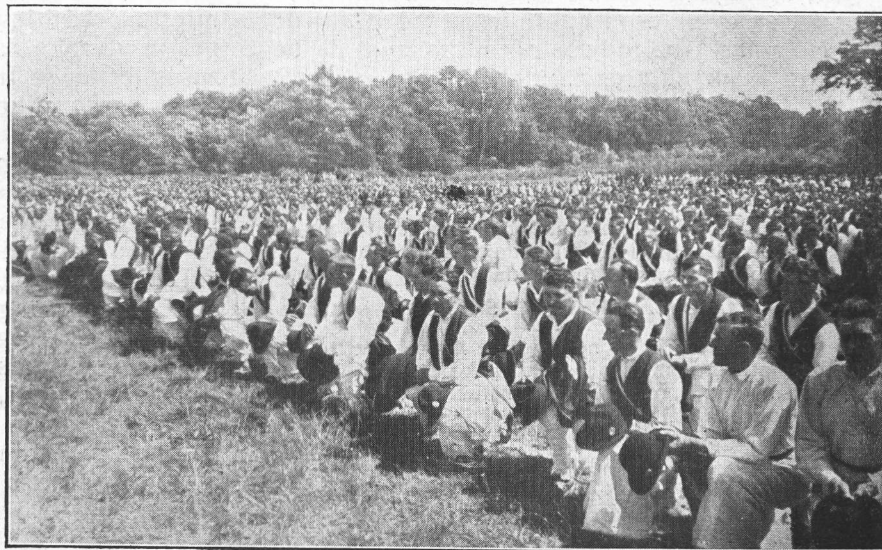
Istražni sudac je to shvatio kao nijemo priznanje i nastavio: »Još mi nijesu poznati razlozi vaše šutnje. Po svoj prilici namjeravate poštedjeti napadača, ali toga mi naravno u interesu istine ne možemo dozvoliti. Ja vas dakle pozivam, da mi sada posve po istini kažete, ko je bio čovjek, koji je u vas pucao, i što se je odigralo među vama prije pucnjave!«

Holcman je napravio srditu kretnju. Zatim se ipak odlučio, da se okrene prema istražnom sucu te mu dobaci buntovan pogled.

»To je sramotno!« promuca zatim vidno izvan sebe i hvatajući dah. »Zar sam lažac? . . . Rekao sam istinu . . . ako vi ne ćete da vjerujete . . . vrlo mi je žao . . . ali drugo što nemam da kažem . . . i ni riječi . . . ne ću više reći . . .«

Uzrujanost ga je iscrpla posvema. Lica su mu gorjela. Suh je kašalj potresao njegovim tijelom.

Uza sve to je istražni sudac još jednom pokušao, da izvuče iz bolesnika drugo razjašnje-

Desno: PREKO 100 HILJADA NARODA S PREDSJEDNIKOM DR VLATKOM MAČKOM SLUŠA SV. MISU, KOJU JE POD VEDRIM NEBOM SLUŽIO HRVATSKI METROPOLITA DR ALOJZIJE STEPINAC NA IMENDAN I 60. ROĐENDAN VOĐE HRVATSKOGA NARODA DRA V. MAČKA. NA SLICI SE VIDI POREDANA HRVATSKA SELJAČKA ZAŠTITA

nje. Ali je tada nenadano usplamtjela pogleda preda nj stupila gospođa Lidija.

»Otidite, gospodine istražni suče! Ne podnosim, da dulje mučite mog jadnog muža! On nije lažac... zar ne vidite, kako trpi!«

Odlučno je pritisnula zvonce kraj kreveta. Došao je Henter. »Hartviže, pozovite liječnika... brzo... vidite...«

Klonula je na rub kreveta i da od straha nije pravo ni znala, što je učinila, pritisnula je svoj džepni rupčić na Holcmanova usta, gdje je u kutu bila krvava pjena.

Dr. Wasmut, koji je to također vidio, uvidio je ipak, da mu sa zapisničarom treba odmagliti.

Liječnik, koji je u taj čas unišao, uozbiljio se, čim je pogledao bolesnika, koji je bijel kao vapno i nepokretan ležao u jastucima. Zatim je naredio, da do daljnog imadu svi napustiti sobu, budući da je bolesnik potreban apsolutnog mira više nego ikada...

Kad je Hartvig vodio Lidiju iz sobe, šapnula mu je ona u najvećem uzrujanju: »Ne puštajte k njemu više nikoga od suda! Kažite to i liječniku... ovi ga ljudi ubijaju!«

Oboje nijesu ni primijetili, da ih je istražni sudac, koji je još stajao na vratima predsobe, oštro motrio, iako riječi, što ih je Lidija šapatom izgovorila, nije nikako mogao razumjeti.

IV.

Novine su naravno doslovce objelodanile Holcmanovo svjedočanstvo, ali ono nije nikoga zadovoljilo, nego naprotiv znatno ohladilo simpatiju i saučešće prema njemu i njegovoj ženi. Holcmanovi su naime u gradu bili odviše poznate i obljubljene ličnosti, a da hitac u suši u svakoga ne bi pobudio najživlje zanimanje. Svaki si je razbijao glavu pitanjem, ko je i zašto pucao? Gradom su kružile najsmješnije vijesti i javnost je kudikamo napetije i nestrpljivije od policijske vlasti iščekivala trenutak, kad će Holcman biti sposoban, da sve to razjasni.

I sad je eto ostalo sve nerazjašnjeno! Izostala je senzacija, kojoj su se svi nadali.

Neki neznanac? Hitac, opaljen bez ikakva razloga? Zar to da povjeruju? Smiješno! Ovaj dobri Holcman traži odviše od sugrađana, da povjeruju ovakvim djetinjskim pričama.

I za tren oka pretvori se saučešće u razdraženo raspoloženje proti Holcmanu.

Holcman je međutim iznemogao ležao u visokoj groznici. Lidiji su dozvolili, da ostane kraj njega, jer je liječnik Hinteru u četiri oka izjavio, da se Holcmanov život približava svome kraju. Svakog se trenutka može ugasiti. Nastupila je upala pluća, koju su skoro očekivali, i bilo je isključeno, da će joj odoljeti tijelo, oslabljeno uslijed jakoga gubitka krvi.

Dva dana nakon toga donijele su novine vijest, da je industrijalac Holcman podlegao rani.

Međuto je policijska vlast nastavila svoju potragu za zločincem. Samo što je komesar Heidinger, potaknut čvrstim uvjerenjem suca istražitelja, da se ovdje radi o drami, u kojoj glavnu ulogu igra žena, ili Holcmanova ili koja predašnja njegova ljubovca, sada tragao za zločincem u drugim krugovima. Istražen je bio život Holcmana i njegove žene, kao i odnosi, koje su podržavali sa svojim znancima. Bio je to dug i mučan posao, koji nije obećavao tako skore uspjehe. Međutim Heidinger nije žalio truda, jer mu je sam upravitelj policije izričito naglasio: »Ova je stvar u javnosti uzvitlala toliku prašinu, da bezuvjetno mora biti razjašnjena! Gospodine komesaru, potrudite se oko toga što više, jer bismo bili prosto izvrgnuti ruglu, kad ne bismo mogli pronaći zločinca.«

Heidinger se dakle »potrudio«.

Silas Hempel je bio jedini čovjek, koji ni časak nije pristao uz mišljenje suca istražitelja. On je što više bio potpunoma uvjeren, da je Holcman zaista govorio istinu. Ali čuvao se, da svoje mišljenje izrazi. Međuto je iskoristio svaku priliku i skoro cijelo svoje slobodno vrijeme, da događaj istraži sa svog gledišta. Već prvih dana, dok se čekalo na Holcmanovo svjedočanstvo, grozničavo je istraživao na mjestu zločina. Mnogo je satova proboravio u suši, od koje je ključ nosio u džepu. Najvećom je točnošću izmjerio ondje nađene tragove nogu i izrezao u papiru. Jedni su tragovi, kako je odmah mogao ustanoviti, bili Holcmanovi, a drugi su potjecali očevidno od zločinca. Tragova ubice bilo je najviše na mjestu pred lijevim pobočnim prozorom. Hempel je utvrdio, da je kroz ovaj prozor unišao u sušu, jer su se tragovi nogu našli na prozoru i izvan prozora, koji je gledao u maleno potaracano dvorište.

Čini se, da je na ovo dvorište, koje je s tvornicom bilo vezano malenim zatvorenim vratima, ljudska noga rijetko stupila i da je bilo upotrebljavano kao neke vrsti sabiralište otpadaka.

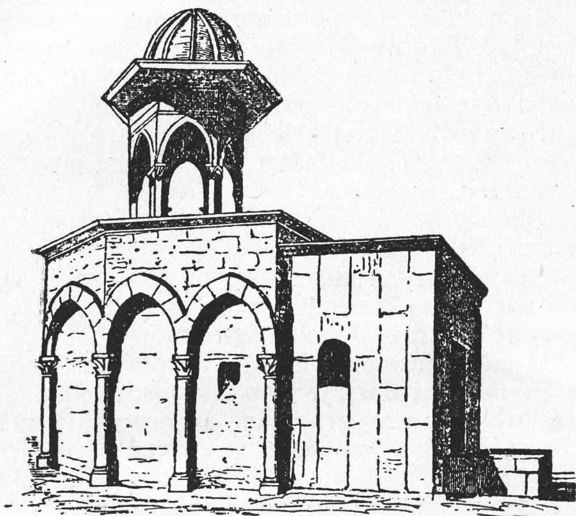
Detektiv je pažljivo pretražio tlo ovog dvorišta i ovdje mogao utvrditi tragove zločinčevih nogu. Ti su tragovi vodili do drvenog plota, koji je bio preskočen. Izvan plota nestali su tragovi na suhoj, žutoj tratini.

Ubica je dakle došao odostraga preko tratine. Preskočivši zatim plot i prešavši preko dvorišta unišao je u sušu kroz prozor, koji se, kako se Hempel osvjedočio, izvana lako mogao otvoriti.

(Nastavit će se.)

Kopija jerusalemskoga Groba Isusova u Hrvatskoj

Godine 1739., dakle ravno pred dvjesta godina, harala je u Hrvatskoj kuga. Tada se hrvatski sabor kao najviši predstavnik hrvatskoga naroda zavjetovao, da će u Ludbregu, gdje se štuje čudo Presv. Krvi Isusove, podići troškom hrvatskoga naroda kapelicu u čast Presv. Krvi Isusove, ako Bog dade, da grozna kuga prestane. I gle, Bog je uslišao molbe hrvatskoga naroda, ali je zavjet ostao neizvršen do danas.

KAPELICA ISUSOVA GROBA U JERUSALEMU, KAKOVA ĆE BITI SAGRAĐENA U LUDBREGU
Ovakovu je sagradio Hrvat fra Bonifacije Dubrovčanin g. 1555.

No što je hrvatski sabor u ime hrvatskoga naroda Bogu obećao, to je hrvatski narod dužan izvršiti. Danas, kad više nema hrvatskoga sabora, dužan je to Bogu zadano obećanje ispuniti cijeli hrvatski narod sam. Eto su hrvatski narod kroz ovih 200 godina zadesile mnoge i mnoge nedaće i zla, a tko zna, ne nalaze li se uzroci mnogih od njih baš u grijehu neispunjenog zavjeta! Tko zna, nije li zbog takvog grijeha kazna Božja pala na nas na taj način, što smo ostali bez hrvatskoga sabora?

Zato je hrvatski narod odlučio, da sada prigodom 200. godišnjice učinjenog zavjeta ostvari ono, što se njime Bogu obećalo. Odlučio je, da u Ludbregu ove godine sagradi zavjetnu kapelicu u čast Presv. Krvi Isusove.

Na čelo izvršenja tog zavjeta hrvatskog sabora postavljen je hrvatski metropolita preuzv. g. dr Alojzije Stepinac, a počasni odbor za izvršenje tog zavjeta sastavljen je od nekadanjih narodnih zastupnika hrvatskog sabora pod predsjedništvom presvij. gospodina Stjepana Pavunića, apostolskog protonotara i župnika u Koprivnici. Poslovni odbor čini Hrvatski Odbor za Svetu Zemlju u Zagrebu (Trenkova ulica 1) u zajednici s ludbreškom župom. Dne 2. srpnja je prigodom proslave blagdana Presvete Krvi Isusove u Ludbregu svečano proglašen početak izvršenja tog zavjeta hrvatskog sabora, a mi evo iznosimo neke slike s tog narodnog slavlja.

Zavjetna kapelica u Ludbregu imat će isti oblik kao i kapelica Isusova Groba u Jerusalemu. I to baš onakva, kakovu je g. 1555. sagradio u Jerusalemu Hrvat fra Bonifacije Drkolić iz Dubrovnika. Tako će na dostojan način biti Bogu dana zadovoljština za naš narodni 200-godišnji zavjet, a ujedno će s radošću biti istaknuto, kako je među graditeljima Isusova Groba u Jerusalemu bio i jedan sin Hrvatske.

Zavjetna kapelica treba da bude sagrađena darovima cijeloga hrvatskog naroda. Zato se umoljavaju svi rodoljubni vjernici, koji u sebi osjećaju ljubavi prema onome, što je hrvatskom narodu bio hrvatski sabor, da daruju ma i najmanji dar za podignuće hrvatske kapelice Isusova Groba u čast Presv. Krvi Isusove u Ludbregu.

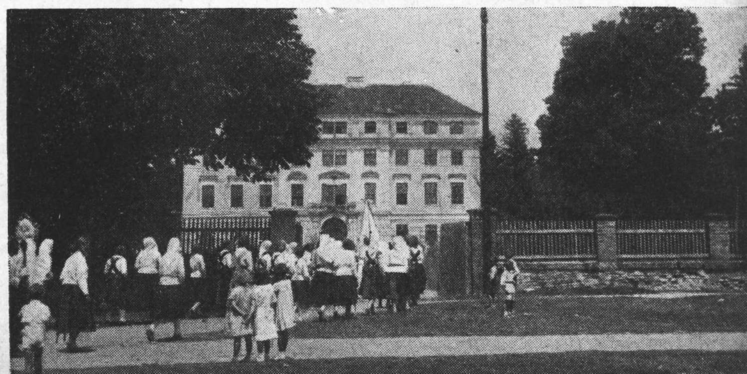
(Darovi se šalju na Hrvatski Odbor za Svetu Zemlju čekom br. 31.029 s oznakom, da je to za zavjet hrvatskoga sabora.)

STJEPAN PAVUNIĆ, APOST. PROTONOTAR I KOPRIVNIČKI DEKAN PROPOVIJEDA

Dolje: SLIKE S PROCESIJE NA BLAGDAN PRESV. KRVI ISUSOVE U LUDBREGU

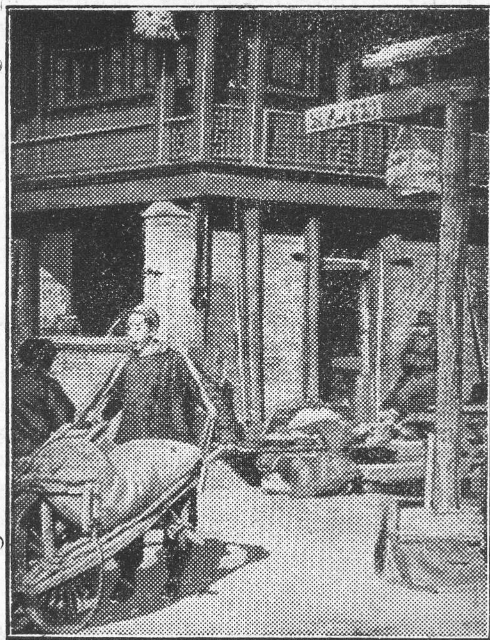

Na Dalekom Istoku, gdje bijesni rat

Napisao Kalisto Perinić

Japanci su osvojivši u posljednje dvije godine sjevernu Kinu pretvorili zemlju dijelom u novu državu Mandžukuo. U toj zemlji je važna pokrajina Jehol s istoimenim gradom, koji se nalazi na križanju puta između Koreje i Mongolije, Sjeverne Kine te puta, koji ide uzduž i poprijeko Mandžukuo-a do sovjetsko-ruske obale Amura

NA ULICI GRADA JEHOLA U ISTOIMENOJ POKRAJINI NA SJEVERU KINE. ULICA SE NALAZI U TZV. OPIUMSKOJ ČETVRTI GRADA Sve četiri slike foto Ufa

i Ussuria. Pokrajina Jehol je vrlo prometna i dobro izgrađena zemlja.

U blizini starog mandžukuo gradića Jehol stvorili su nekadašnji kineski carevi sjajno sunčano sjedište oko velikog vrućeg izvora (Nekka), a sada se cijeli kraj oko toga, pa i grad Jehol japanski nazivlje Shofoku. Zemlja je bregovita i spušta se u ravnim obroncima prema japanskom moru. Klima je izmjenična: hladna, vrući suhi vjetrovi, oluje i struje, što dolaze iz unutrašnjosti, blago ljeto s vjetrićima iz Oceana. I tako je ta zemlja bujnog raslinstva urešena šarolikim cvijećem. Zimi je pak zemlja gola i pusta.

Jedna naša slika prikazuje i kineske putujuće radnike. Radovi na polju i žetva traži odgovarajuću radnu snagu. Ali i po selima i po gradovima žive u prvom redu Kinezi, a oni su trgovački narod. Trebalo je dobiti prostora za kulturu tla, te su nekadašnje velike šume posječene od Kineza.

Japanci ističu, da su obustavili gajenje maka i tvornice opijuma.

Nekadašnji gradići nose na sebi još i danas patinu stare kurtiganske kulture. To vrijedi i za one iz kraja Jehol Schotoku.

U vrlo tijesnim uličicama Jehola ima bogatih trgovina i promet je vrlo živ. Osobito se ističu raskošne carske građevine iz davnih vremena. Te se nažalost nalaze u ruševnom stanju. I tu prodire Japan. A Nova Mandžukuo ne će nikada zaboraviti na sjajna djela svoga cara.

U znak odanosti pred manđurskom carskom kućom Kinezi su nosili perčin, koji je bio odrezan, od kada je Kina bila postala republika. Pod japanskim pretektoratom mlado carstvo Mandžukuo pokazuje napredak. Više tisućgodišnja kineska prošlost kao da se obnavlja i istodobno se podređuje modernom razvitku, koji obnavlja praiskonske prometne ceste kako u dubokoj unutrašnjosti Azije tako i na obali. Plansko natjecanje u gradnji stvara po državi nova naselja i povećava porast pučanstva, razvija prirodne snage zemlje, pruža posla i kruha proširenjem površine obradive zemlje. Uslijed pošumljenja postići će se i to, da klima postane umjerenija.

Posebni film je Ufa snimio o Mandžukuu, kojem je svrha da pokaže podizanje zemlje pod japanskom vlasti u najnovije vrijeme.

Lijevo: ULICA U NANKINGU, JEDNOM OD GLAVNIH KINESKIH GRADOVA
Na njoj se vidi karakteristična kineska kočija i moderni auto

Desno: PUTUJUĆI KINESKI RADNICI TRAŽE POSLA I KRUHA
Prizor iz negdašnje sjeverno-kineske pokrajine Jehol, koju su Japanci, po osvojenju, nazvali Nekka Mandžukuo

Ruka

Napisao M. Zorn

Stajao sam na uglu i čekao nekoga, tko nije došao. To je bio jedan od onih uglova, gdje se stiču ulice velikoga grada, gdje je buka i nemir. Tu prolaze autobusi, tramvaji i automobili, tu se gura mnoštvo na pločnicima, koje žuri na sve strane zaposleno i nemirno.

Stajao sam ondje, vrijeme je prolazilo i mnogo je ljudi žurilo kraj mene, samo čovjek, kojega sam čekao, nije bio među njima. Mislio sam, zašto nije došao, što sam mu učinio ili šta mu nisam učinio, da nije došao. Tad sam se sjetio, da mi svi čekamo čovjeka, znanca, koji je odputovao i kojega se sjećamo samo kao kroz san. Ili pak čekamo nekoga, koga ni ne poznamo, a znamo, da izgleda ovako i ovako, jer on kao da je dio nas samih, makar ga možda i nema na svijetu. Skoro svi mi čekamo takvoga čovjeka.

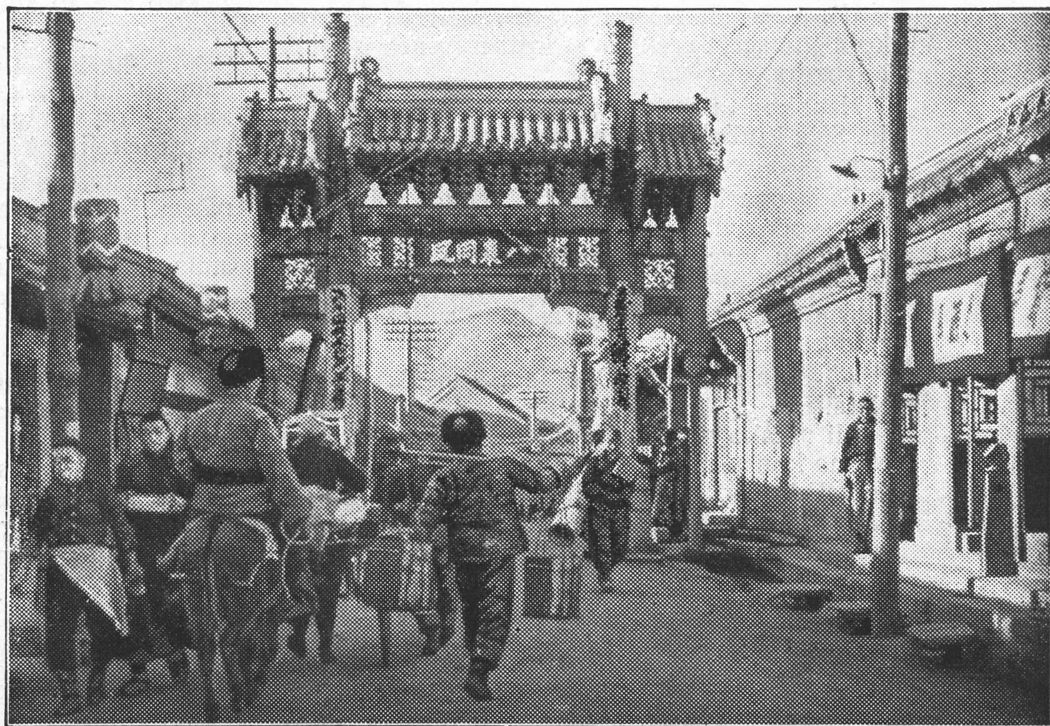
Dugo sam stajao na uglu i slušao glasove svoje duše i nisam ni čuo buke oko sebe. Tada se je to dogodilo.

Ruka, uska, mala ruka primila je moju ležerno spuštenu desnicu i mirno i čvrsto je stisnula. I čudno — nisam se iznenadio. Činilo mi se, da tako mora biti. Na pločniku kraj mene stajala je niska, stara gospođa, finih crta lica i kad sam je pogledao, začudile su me njene oči, koje nisu bile od ovoga svijeta.

»Molim, povedite me preko ulice,« molila je stara gospođa.

Da, samo to. Ruka joj je počivala u mojoj, mirno i pouzdano kao ptice pod krilom majke. Ništa posebno. Odveo sam je preko ulice. Ništa drugo se nije dogodilo. Samo mi je u duši bilo tako ugodno, da sam se mogao i nasmiješiti.

Desno: SLAVOLUK („PAILOU“) U GRADU JEHOLU

CRNI DVORAC

FRANCUSKI NAPISALA M. DELLY — PREVODI ZLATA L. P.

(Nastavak)

III. ZAKRABULJENA ŽENA

Natalija se polako osvijestila. U mozgu, koji je bio nečim narkotiziran, budile su se pomalo misli, ispočetka nestalne, a zatim sve jasnije.

Okolo nje svuda je bio mrak. Nagonskom kretnjom pruži ruku, da vidi, gdje se nalazi. Uvidjela je, da leži na kamenom pločniku. Ruke i noge bile su joj slobodne, a onog pokrivača, u koji je bila umotana, više nigdje nije bilo.

Pokušala je ustati i s teškom je mukom uspjela. Osjećala se slaba i izmučena. Pružila je ruke i stala koračati. Iza nekoliko koraka udario o zid, napravljen od glatkog i širokoga kamenja.

»Ali gdje se ovo nalazim?«

Taj poklik joj nehotice i tjeskobno izađe iz ustiju, ali nitko ne odgovori...

Opet se spusti na zemlju. Uza sve, što je na sebi imala debeli kaput, koji je bila uzela, kad je otišla od kuće, sva je drhtala i cvokotala zubima. Zrak je bio leđen, a dolazio je iz hladne noći i strujio kroz kakav otvor, koji se nije vidio u toj tami.

Mislim su joj se nejasno vrtjele mozgom. Ništa nije mogla protumačiti napadaj i otmicu, ništa... osim ona ista i tajanstvena mržnja, koja progoni Stanislava i koja se eto protegnula i na onu, koju on ljubi.

Ali tko su ti grozni protivnici? I šta oni hoće od nje?

Prolazili su beskrajno dugi satovi... Natalija se smrzavala na onom ledenom kamenju, a groznica ju je mučila. U mislima su joj se vrzle drage slike majke, Stanislava, Petra i ostalih.

»Hoću li ih ikada više vidjeti?« mislila je s užasom.

U njezinu izmučenom srcu rađala se molitva, koja je bacala zraku svjetlosti u tu neizvjesnost i grozotu.

Napokon ta beskonačna zimska noć dođe kraju. Siva i tužna zora polako je osvjetljivala prostor, gdje se nalazila Natalija.

Tada opazi, da se nalazi u velikoj sobi s niskim svodovima. U zidovima od tamnoga granita visjeli su lanci od zarđala željeza, a kroz dva prozorčića, na kojima su se nalazile debele željezne rešetke, ulazilo je žalosno svijetlo u njezino zatočište.

»Ovo je tamnica! Ovo je tamnica!« promrsi Natalija.

Ali nikako nije znala odrediti, gdje se nalazi. No na koncu morat će netko doći k njoj i tada će valjda doznati štogod!

Prođe tako jedan sat..., i odjednom njezino srce počne lupati kao ludo: u velikoj bravi zaškripi ključ i teška se vrata počeše pomalo otvarati.

No unutra nije ušao nikakav tamničar, nego neka žena niskog rasta, ogrnuta u tamni ogrtač i s licem sakrivenim iza krabulje.

Ta se žena zaustavi nekoliko koračaja od Natalije, koja je međutim bila ustala.

»Moramo se malko razgovarati, gospođice Landies!«

Glas je bio ljubak i smiren, ali je imao neki neobični naglasak.

»Naravno,« odgovori Natalija. »Morate mi razjasniti, što znači ovaj napadaj; morate mi kazati, gdje sam i tko ste vi!... Da, vidim, da su to nažalost uzaludna pitanja... Tko nema srčanosti da pokaže lice, ne može govoriti istinu!« nadoda s prijezirom, koji nije znala savladati.

»Nisam došla ovamo, gospođice, da vam dadem neka razjašnjenja. A ne ću ni ja od vas tražiti kakvu tešku stvar... Dosta mi je, da mi prepišete ovo nekoliko redaka...«

Kad je to zakrabuljena žena rekla, pruži Nataliji papir, na kojemu je bilo nešto ispisano iskrivljenim rukopisom.

Natalija pročita:

»Napokon znam, tko ste vi, moj dragi Stanislave, i našla sam siguran put, kako da dođete do svojih prava. I baš zato, da vam mogu pomoći, ovako sam tajanstveno iščezla. Kasnije ćete znati, zašto. Dođite o ponoći na Crveni izvor, pa ću vam tamo sve ispripovijediti. No molim vas, da o tome ne govorite nikome osim svom vjernom prijatelju, koji živi s vama. Radi se o vašem životu, koji je dragocjen za sve, ali najviše za vašu zaručnicu — Nataliju Landies.«

Natalija podigne začuđene oči prema neznanki, koja je bešćutno stajala pred njom.

»Što sve to znači? I tko je doista gospodin Dugand?«

»Za sad nije potrebno da to znate. On sam će vam to kazati, kad bude mislio da je zgodno. Sada se od vas traži jedino, da napišete ovo, što ste pročitali.«

»Da napišem laž? Jer ovo, što tražite da napišem, i nije nego obična laž, a moje bi pismo imalo za cilj, da dovuče gospodina Duganda na stalno mjesto — u stupicu!«

»Vi ne treba da tražite ni razloge ni ciljeve onih osoba, u čijoj ste vlasti. Poslušajte bez natezanja!«

»Ne ću ni jednu riječ napisati od svega toga! Radije bih umrla!« reče Natalija i baci na zemlju papir, koji joj je neznanka bila pružila.

Neznanka se nasmije.

»Da, umrijeti; ali hoće li vam biti draže polako propadati od gladi i žeđe i studeni — ili poslušati? Ako ne napišete ovakvo pismo, to će

biti vaš udes! Naveče ću se povratiti da čujem, jeste li promijenili mišljenje.«

Okrene se i povuče za sobom vrata, koja su gromorno udarila. Dršćući od užasa Natalija se baci na koljena i zavapi:

»Bože, Bože, spasi me!«

*

Toga se jutra Stanislav vraćao iz Riberaka, gdje je bio zbog nekog vrlo hitnog posla. Gonio je auto punom brzinom, žurio se, da što prije stigne kući, jer je znao, da iza zadnjeg atentata Martin Regent ne može biti miran, dokle ga ne ugleda kod sebe.

»Uprijet ćemo i izvršiti zadnje pokuse, a onda ćemo dati zatvoriti one razbojnice, gospodine vojvodo!« rekao mu je Martin Regent prošle večeri.

I baš je zbog toga bio Martin Regent toga dana kod Bertine. No ta je žena uvijek ostala ista: bojala se!

Kad je mladi inženjer došao u blizinu tvornice, opazi svog Martina Regenta, kako ga čeka na sred puta i kako je očajnički dignuo ruke, netom ga je ugledao.

»Šta je?« upita mladić tjeskobno, netom je auto stigao do starca.

»Gospodin Ravines bio je ovdje čas prije. Čini se, da je gospođica Landies izišla jučer da posjeti jadnu Vaillant — i odonda je više nisu vidjeli!«

»Natalija!«

Stanislav očajnički usklikne i skoči na noge kao divlja zvijer.

»Gospodin Ravines nije ni časa časio, dao je pretražiti šume i jaruge, ali kako se ništa nije našlo, obavijestio je žandarmeriju.«

»Misli se dakle, da bi mogao biti zločin po srijedi?«

»Vjerojatno... Ali za sad nije otkriven nikakav trag...«

Stanislav, blijed kao smrt, sjedne i reče izmijenjenim glasom:

»Uđite unutra, striče Hadrijane! Pođimo do Saint-Pierra.«

Za vrijeme kratke vožnje nisu izmijenili ni jednu riječ, no činilo se, da iste misli titraju u svijetlim starčevim i u tamnim mladićevim očima. U selu su vidjeli skupine ljudi, a svi su uzbuđeno o istome raspravljali. U jednoj od tih skupina bio je župnik, gospodin Ravines, Mauricije i još nekoliko odličnika iz sela.

»Ima li šta nova?« upita Stanislav, kad je zaustavio auto i skočio na zemlju.

»Ništa! To je udarac! A ipak ovo je kraj, gdje je uvijek vladala sigurnost!« reče gospodin Ravines.

»Ja sam je susreo juče, kad je išla u posjete maloj Julijani, koja je umirala,« reče župnik. »Kako je uvijek puna saučešća i ljubavi, sigurno se dulje zadržala kod Julijane Vaillant, a to nam dokazuje i ono nekoliko riječi, koje smo mogli izvući iz usta one nesretnice, koja je posve luđa od boli zbog smrti svoje kćeri.«

Sudac nadoda:

»Malo prije sam obišao cestu i našao sam kraj zavoja jedan grm, kojemu je bilo slomljeno više grana. Tu sam našao i neke tragove stopa, malih stopa žene ili djeteta — po mome mišljenju — i te su se stope vrlo dobro razlučivale od stopa gospođice Landies, koje su vodile sve od kuće Vaillant.«

»To znači, da u ovom kraju postoji neka zločinačka banda!« usklikne gospodin Ravines. »Pred nekoliko dana napali su vas, gospodine Dugand, a sada evo opet i gospođicu Nataliju! Zar vam se ne čini, gospodo, da ima neki odnos između ta dva atentata?«

»To je jasno!« odvrati bilježnik, čovjek okrupan, koji je nosio preko trbuha debeli zlatni lanac. »Ta banda hoće da terorizira čitav kraj, hoće da sve nas zastraši, pa da zatim može svuda ovuda gospodariti po miloj volji. Uvjereni su, da im se tada nitko ne će suprotstaviti, pa ni žandarmi, jer su svima zatjerali strah u kosti...«

Stanislav se okrene prema Martinu Regentu, koji je ostao malko postrance i reče:

»Hajdemo pogledati te tragove!«

»Ako hoćete, i ja ću s vama!« predloži Mauricije. I iza Stanislavova pristanka pridruži im se.

Neko su vrijeme išli šutke. Po sivom zraku lepršala je po koja pahuljica snijega, nestalna i neodlučna, gdje da se smjesti na zemlji.

Odjednom Mauricije upita nesigurnim glasom:

»Gospodine Dugandu, jeste li vi njezin zaručnik?«

»Jesam! Ali tko vam je to rekao?«

»Moja je majka u to bila uvjerena, a i ja.«

Stade na čas i zašuti, zatim duboko uzdahne i pograbi Stanislavovu ruku.

»U ovo zadnje vrijeme sigurno sam vam se činio vrlo neobičan,« reče Mauricije. »Bio sam ljubomoran. No međutim vi ste dostojniji od mene da je imate za ženu, jer ste čovjek koristan, a ja dosad nisam mislio nego samo na to, kako ću se nauživati života!«

Stanislav ganuto stisne Mauricijevu ruku i reče:

»Dragi prijatelju, vi ste vrlo plemeniti, i gospođica Landies vrlo vas cijeni, kao što vas cijenim i ja. No mi se već davno volimo, još od onoga dana, kad smo se po prvi put susreli...«

»Oh, koga ne bi zanijela i oduševila njezina krasna duša!« uzdahne Mauricije. »No ne bojte se, gospodine Dugand, vaša Natalija ne će nikada doznati, da sam je i ja ljubio...«

»To znam, gospodine, jer sam uvijek bio uvjeren, da ste častan i pošten čovjek. I bit ću sretan, ako i nadalje ostanete moj dobar prijatelj.«

»Hoću, gospodine Dugand!«

Uto su stigli do onoga mjesta, gdje su — prema riječima suca istražitelja — imali biti tragovi stopa. Martin Regent se prignuo i stao ih ispitivati.

»Da, da, istina je; ovo su stope neke žene!«

»Na taj način vi zaključujete, da je gospođicu Landies ugrabila nekakva žena?« upita Mauricije.

»Za sad ne zaključujem ništa, ali me moji posebni razlozi upućuju baš na tu vjerojatnost. Gospođica Landies je vrlo nježna i slabašna, pa kad na nju napadne žena, koja posjeduje neku snagu, lako će je savladati!«

»Sumnjate li na koga, gospodine?«

»Sumnjam, a mogao bih reći i da sam siguran!«

Dak se Mauricije približavao grmlju, da pogleda polomljene grančice, Stanislav se prigne k Martinu Regentu i tjeskobno upita:

»Mislite li, da su one?«

»Siguran sam, gospodine vojvodo! Kad su vidjele, da ne mogu doći do vas na drugi način, misle vas ovim putem uloviti. Tko zna, šta će sada izmisliti, da vas pokušaju uloviti u stupicu! Po svoj prilici će se pokušati poslužiti s vašom zaručnicom... Treba dakle da potražimo gospođicu Nataliju, no prije noći ne možemo ništa započeti, jer treba ući u dvorac i čitav pretresti, da otkrijemo, gdje su je zatvorili... Taj će izlet biti opasan. Jer ako se one razbojnice boje, da ne bude njihovo nedjelo otkriveno, bit će u stanju da nam priprave bogzna kakvu stupicu! Zato će najbolje biti, da ja sam pođem.«

Stanislav ga odmah prekine:

»To nikako ne dozvoljavam! Zar mislite, da bih ja mogao mirno i spokojno čekati, dok vi stavljate život na kocku zbog moje zaručnice?. A onda, ja bih je želio osloboditi! Moju dragu Nataliju, koja je zbog mene pala u tu nevolju! Nadajmo se, da ćemo stići na vrijeme...«

»Sigurno, gospodine vojvodo! One nemaju interesa, da je pošalju na drugi svijet, prije nego je iskoriste proti vama... No dozvolite mi, da vam predložim jednu misao: zar ne bi bilo bolje, da našu tajnu povjerimo nekome, da u slučaju naše nesreće one zločinke ne bi izmakle kazni, koja ih čeka?«

»Imate pravo! A tog trećeg druga evo već imamo,« reče Stanislav pokazujući na Mauricija, koji im se primicao. »Toliko sam se puta uvjerio, da je čovjek od riječi i da zna čuvati povjerenu mu tajnu.«

Primakne se k Mauriciju, metne mu ruku na rame i reče:

»Možete li poći s nama do Eyrausa? Tamo bih vam imao nešto vrlo važna reći.«

Mauricije ga začuđeno pogleda, pa odgovori:

»Vrlo rado. No zar niste rekli, da biste imali poći u potragu za gospođicom?«

»Za čas ćete doznati, da bi to bilo suvišno. Bar je sada suvišno... Pođimo do auta, koji sam ostavio u Saint-Pierru.«

Četvrt sata zatim dva mladića i stari »stric« nalazili su se u Stanislavljevoj radnoj sobi i inženjer je pričao zaprepaštenom Mauriciju sve, što se dosad zbilo u dvorcu vojvoda od Saillesa.

»Vi ste dakle Gislan Vaulan?« upita Mauricije. »Onaj Giolan, s kojim sam se u djetinjstvu igrao? O, imao sam pravo, kad sam govorio, da sličite na neke pređe iz one slavne obitelji!... Joj, kako su grozne te dvije žene! Nečuveno! No zašto toliko čekate i zašto ih ne predate sudu?«

»Manjka nam vrlo važno svjedočanstvo, svjedočanstvo nekadašnje sobarice moje majke. Ostali će samo potpomoći ono glavno, što bi ona morala iznijeti.«

»A otmica gospođice Landies bit će još jedan dokaz njihovih zlodjela,« nadoda Martin Regent. »Noćas ćemo igrati tešku igru!«

»A ako igru izgubimo, vi — Mauricije, koji sada poznajete našu tajnu, treba da otkrijete zločin i da javno izjavite, kako smo poginuli kao žrtve one zločinke, koju cijeli kraj štuje kao ženu rijetkih kreposti...«

»Ali zašto ne biste obavijestili sud i žandarme? Oni bi tražili gospođicu Landies po čitavom dvorcu!«

»Ali je po svoj prilici ne bi našli! Jer u dvorcu ima zaklona, koje uopće nitko ne bi mogao naći. A onda one dvije hijene ne bi oklijevale i učinile bi, da Natalija zauvijek nestane. Ne, ne; treba se natjecati s onim lukavim zmijama, pa im na sudu iznijeti pod nos nepobitne dokaze. No s Božjom pomoći — uspjet ćemo!« poviče hrabro Stanislav.

Mauricije se uspravi i snažno stisne ruku svoga prijatelja.

»Pouzdajte se u me, Gislanu Vaulan! Ako vam se što dogodi, znat ću vas osvetiti! No molim vas, primite me kao člana vašeg pothvata.«

»Hvala, dragi prijatelju,« reče Stanislav ganuto. »Mi dva ćemo biti dovoljni, i bilo bi bez koristi da izvrgnemo opasnosti i još jedan život. A vi ćete nam na svaki način biti od velike koristi...«

(Nastavit će se.)

Za naše mladiće

Proljetne oluje

Nema dugo što je umro jedan od najvećih katoličkih pedagoga Dr Tihomir Toth. Mi ga poznamo po njegovom izvrsnom djelu »Proljetne oluje«, koje je, sada već u drugom izdanju, ponovo štampano i u hrvatskom prijevodu. Kamo sreće, da dočekamo izdanje njegovih ostalih djela!

Koliko roditelja ne zna pravog načina, kako da se približi mladićevoj duši u opasnoj prijelaznoj dobi njegova razvoja! A ova knjiga sve to daje. Neprimjetno, fino, a ipak sve. Sve za mladića i za roditelja. Teško da uopće postoji djelo, koje bi kao »Proljetne oluje« tako diskretno ali sigurno davalo putokaz mladićima u razvojnoj dobi. Tu prednost djela nadopunja još i prekrasna oprema hrvatskog izdanja s 40 slika i divnom naslovnom slikom od Maurovića i predgovor Dra Lj. Marakovića. Knjigu je izdao Zbor Duhovne Mladeži Zagrebačke, Kaptol, 29. Stoji 20, uvezano 30 Din. Toplo preporučamo. K.

Ero s ovog svijeta

Napisao Jerko Skračić

Znam. Mnogi su mislili, da na ovome svijetu i nema Era. Pa znamo samo za Eru s onog svijeta! Zar ne? A ipak... Vjerujte, i na ovom svijetu imamo Eru. Jednog dobrog, lijepog veselog Eru.

Zlatan je naš Ero! Ne ponosi se ni najmanje svojim neobičnim imenom. Nema želja da bude smatran nekakvim rođakom Ere s onog svijeta. On živi u svojoj skromnosti, leži po vas dan na svome naslonjaču, i vjeruje, da je on jedan obični, jednostavni Ero s ovog svijeta.

»Što radite, Ero?«

»Pa eto, upravo dogotavljam humoresku o Grginim gaćama. Ma eto, sad upravo ne znam, bih li pustio da Grgo ostane posve bez odijela ili samo da mu odnesu gaće. E pa da, kako bi mu i mogli sve, baš sve, odnijeti! To ne bi ni Klara dopustila. Kog bi joj vraga go muž!«

»Kad će ta humoreska ugledati svijetlo.«

»E, znate, to vam ni ja ne znam. To će stajati sve do toga, hoće li se naći netko, da je štampa. Znate, ja se ne ću istrčavati. Poslat ću je nekome, pa ako će je štampati, nek je štampa, ako ne će, nek mi je vrati. A onda ću je zakopati negdje u knjige. Ne da mi se bome da je prepisujem i da si na silu pribavljam književni glas.«

Izgleda, dakle, da će »Grgine gaće« doskora biti gotove. A bit će tu smijeha, mili Bože. Ako je Ero dao samo deset posto od svog prirođenog smisla za humor, već će biti s trbuhom jao i pomagaj! Ne ćete moći tri dana jesti od smijeha. Sila je naš Ero, sila! Nema tu polutanstva!

A šteta ga je, upravo šteta. Mjesto da razvija svoj književni talenat i da obogaćuje hrvatsku književnost u humorističkom pravcu, koji je i tako vrlo mršav i jalov, on se gubi po šumi s curicama. Nije on kriv, Bože sačuvaj! Gdje bi on, čovjek ozbiljan i trijezan, konačno pomalo i poodmaklo u godinama, da se igra s curicama od petnaestak godina. On lijepo sjedne u svoj naslonjač, skine crne naočale i zatraži malo, čistog, bijelog papira. Tko mu ga ne bi dao? Odmah ga dobije. I onda se on sabere i skicira pismo. Pst, vi tamo, zlikovci! Odmah ste pomislili: Aha, piše Ero maloj! Bog s vama i Gospa od Pompeja! Gdje bi on pisao »maloj«, kad se on odrekao svijeta i svih njegovih lažnih užitaka.

Skicira on pismo uredniku, kome će poslati »Grgine gaće«. Kažu, veli, da je dobro popratno pismo polovina uspjeha, osobito kad se šalju prvijenci. Ne misli on na ulizivanje, Bože pomozi, još bi i to trebalo. On sâmo hoće da se uredniku predstavi i da mu objasni, s kojih je razloga napisao svoju humoresku i koliku bi ona korist učinila izvjesnim osobama a i čitavim selima, ako bi došlo do njezina objelodanjenja. Dakle, mi smo rekli, da Ero sjedi u naslonjaču i šara komadić papira. Kad li najednom osjeti, da ga u glavu smjerilo nešto tvrdoga. Do vraga, pa to nema ništa zajedničkoga s »Grginim gaćama«!

»Pazi, Kričica-a-a, ne bacaj šišarice-e-e...!«

»Gospon Ero, ma koga to vi potvarate?«

»Ako nije Kričica, bit će da je bacila Bauda-a!«

»Šjor Ero, ja se u nikoga ne diram.«

I tako ti mom Eri zatvoriše usta. A on se ponova sabrao i piše dalje. Najednom nastade vika:

»Slikanje, slikanje!«

»Fratar će slikati!«

»Gospon Ero, na slikanje!«

I cijela se grupa upućuje prema potoku. Slikat ćemo se tamo na ponoru. To će biti divna slika!

Idemo kao u procesiji prema ponoru. I Ero je s nama. Pa bez njega se i ne ide. Ali kad stigosmo nad ponor, za žalošću smo doznali, da je voda opala i da se tu ne može učiniti ništa bolja snimka nego pred kućom. Zašto smo toliko išli! Osobito oni iz teže kategorije, pa invalidi... Da stvar ne propade i da se stiša nezadovoljno ljudstvo, nagovori nas fratar da posjedamo na travu i tako nas prilijepi. A onda ustasmo da tražimo ljepše mjesto.

Opet idemo jedan za drugim kao nomadi, koji traže rodniji kraj. Upravo smo se namjestili pod mladom bukvom, ali Ero upozorava:

»Obojica invalida fale, i šjor Mate i Cvancika!«

»Gdje oni ostaše?«

»Što se s njima dogodilo?«

»A gdje je Erin kaput?« klikne Kričica.

»Bogme ne znam. Fratar, pogledajte u aparat, jesam li na onoj slici onamo imao kaput.«

A fratar je upravo knipsao.

»Joj, uhvatili ste me kad sam upravo skidao naočale. Ostat ću bez jednog oka. Jooj!...«

Deveta ura je došla, prije nego smo željeli. A kad zvono pozvoni, treba se povlačiti u odaje. Svi su se pokorili ciličavom glasu, samo Kričica i Bauda sjede pred kućom, kao da ih se i ne tiče. One sjede pod prozorom Erine sobe. Hoće da sačekaju kraj. Neka vide uspjeh svoje dosjetljivosti. Sjede one i razgovaraju šapćući.

Međutim je Ero spreman da legne, kad li mu se učini, kao da nešto nadiže ponjavu. Podigne on ponjavu i ima što vidjeti: trnova grančica! Sjajno su mi to spremile, veli si dobri Ero. Pa uzme grančicu i baci je kroz prozor.

»Joooj!!« krikne Kričica! »Jooj!...«

»Što je tu dolje?« iziđe Ero na prozor. Nije ni slutio, što bi se moglo dogoditi.

»Joooj!!!« kriči curica, dok joj Bauda izvlači iz mekanog mesa trn, koji se tu zario sve do kosti.

»Joj!« veli i Ero, koji osjeća sa svojim bližnjima.

»Joooj!« čuje se kroz noć.

»Joj!...«

ZA DOBRE DOMAĆICE

Dobar tek

Vrganji s vrhnjem. Vrganje očistimo, narežemo na tanke ploškice, prelijemo kipućom vodom, vodu odlijemo. Međutim ispečemo nasjeckani luk, da malo zažuti, metnemo na nj pripravljene vrganje, dodamo soli i paprike i pirjamo tako dugo, dok se ispod vrganja ispeče voda. Zatim dodamo malo vode i zalijemo vrhnjem.

Makaroni s rajčicama. Isjeckanu glavicu luka dademo na mast, kad zažuti, dodamo narezanu na kocke svinjetinu (30 dkg). Kad je mekana, dademo k tome 1/2 kg narezanih rajčica, peršunovog lišća, malo papra, soli. Kad je rajčica raskuhana, dodamo gore 1/2 kg skuhanih makarona.

Ukuhane breskve za zimu. Breskve se ogule, raspolove, očiste od koščica. Stavimo ih na cjedilo, ispod kojega se zapali 1 sumporna pločica. Međutim se pristavi kuhati voda, u koju nacijedimo limunovog soka (1 l vode — 1 limun). Nasumporene breskve se isplahnu s onom vodom (mora biti kipuća). Breskve se sada naslažu u boce, preliju šećernom vodom, oslađenom po ukusu. Boce se zatvore i steriliziraju 10 min. (Ovo je za patent boce). Breskve na ovaj način pripravljene ostanu svijetlo-žućkaste i tvrde i vrlo su ukusne.

Z. L. P.

Kuhinjski kalendar

Srpanj Četvrtak **27**	Objed: Juha od mahuna, punjene paprike. Večera: Punjene paprike od objeda.
Petak **28**	Objed: Makaroni s rajčicama, savijača od jabuka. Večera: Jaja na oko, salata od krastavaca.
Subota **29**	Objed: Đuveđe sa svinjskim mesom, voće (kruške, jabuke). Večera: Okrugljice od sira.
Nedjelja **30**	Objed: Juha od rajčica. Prženi pilići, pečeni krumpir, zelena salata, Žličnjaci od snijega. Večera: Hladna teleća pečenka, salata od krastavaca.
Ponedj. **31**	Objed: Paprikaš od teletine sa žličnjacima od brašna. Breskve. Večera: Pečeni mladi krumpir, kiselo mlijeko.
Utorak Kolovoz **1**	Objed: Varivo od krastavaca, odrezak od govedine. Palačinke sa sirom. Večera: Mozak s jajima, zelena salata.
Srijeda **2**	Objed: Govedska juha, govedina, okrugljice od žemlje i umaka od rajčica. Večera: Vrganji s vrhnjem.
Četvrtak **3**	Objed: Juha od zelenja, paprikaš od piletine sa žličnjacima od brašna. Večera: Nabujak od riže sa sokom od malina.
Petak **4**	Objed: Juha od vrhnja, Varivo od mahuna, teleći odrezak. Večera: Žličnjaci s jajima, zelena salata.
Subota **5**	Objed: Varivo od korabice, pariski odrezak, savijača od sira. Večera: Pečene teleće džigerice, salata od mahuna.

Gospodarstvo

VRTNE RADNJE U KOLOVOZU

U kolovozu je glavna berba raznog povrća. Što se ne potroši odmah, to se može konzervirati, kao: mahune, krastavci, jabučice, i t. d. Prazne gredice treba posaditi s korabicom, keljom. Sadnice moraju biti snažne i zdrave. Još se može sijati rotkvica mjesečarka, špinat, salata, crna rodkva, repa i zelenje za juhu.

Ovoga se mjeseca vadi luk, brižno se osuši i spremi na zračno mjesto. Da bolje dozrije, ostavlja se izvađen par dana na gredici. Celer treba češće zalijevati i to obilno, pa ćemo tako dobiti krupnije gomolje. Koncem kolovoza pootkidaju se vrhovi od rajčice, da više ne cvate i da plod bolje i brže dozrije. Ako pak na stabljikama ima previše lišća, onda se slobodno može otrgnuti par listova, da plod bude više izložen suncu. Ali nije uputno ukloniti skoro sve lišće, jer bi tim postupkom priječili redovno sazrijevanje i tek ploda.

Koncem mjeseca sije se zimska salata, kelj i zelje, da se kasnije uzmogne rasad presaditi na dobro pognojeno zemljište. Motika ne smije mirovati ovoga mjeseca, jer moramo nastojati, da korov, dok je još malen i zelen, potpuno uništimo, te da nam zemljište ostane rahlo i sitno.

Voćke, s kojih još nijesmo pobrali plod, treba zalijevati razrijeđenom gnojnicom, ili barem čistom vodom, ako je nastala suša. Tim ćemo postići, da se plod bolje razvije, a i da ojača sama voćka, a naročito one grančice, na kojima se obrazuju cvjetni pupovi, koji su veoma potrebni za narednu godinu.

Ovoga se mjeseca obrezuju patuljaste voćkice i druge oblikašice. Namještaju se papirnati obvoji, namazani lijepkom oko stabla, da se na nje prilijepi razna gamad. Poslije nekog vremena skinu se, spale te se zamijene drugima. Isto tako moramo uništavati ose i njihova gnijezda.

Ovoga se mjeseca presađuju jagode na nove gredice. Presađuju se, ne stari žbunovi, već vitice, koje smo još proljetos ostavili za taj posao. Tako radeć donijet će nam presađene vitice naredne godine obilan rod.

Ako opazimo da nam u cvijetnjaku cvijeće slabo napreduje, onda ćemo ga zalijevati blago razrijeđenom gnojnicom.

Eto tu su po prilici radnje u vrtu mjeseca kolovoza. Nu prema vremenu i prilikama ima još i drugih; a svaka će vrijedna domaćica znati i sama, što mora činiti, da iz vrta dobije što više koristi i da joj vrt bude što ljepši i ugodniji.

I. S.

Kućni savjeti

Čišćenje predmeta od umjetnog mramora. Najljepše i najbolje očiste se bijelom mašću, kojom se čiste cipele.

Da povošteno platno postane sjajno. Nastruži malo voska, pa ga rastopi u terpentinu. Kad se je vosak istopio, onda uzmi vunenu krpu; zamoči ju u tu smjesu, te njom tari povošteno platno, koje je izgubilo svoj sjaj. Napokon dobro istari drugom, suhom krpom.

Čišćenje masnih mrlja. Masne se mrlje obično čiste benzinom, nu također i »Purinom«. Purin se kupuje u trgovinama boja i lakova. Ali mi možemo sebi prirediti za čišćenje mrlja još i ovu vodu: Prokuhanu vodu pomiješaj sa malo salmijaka, a zatim u toj tekućini istopi malo mekanog sapuna.

Požutjelo rublje pobijelit će, ako u zadnju vodu, u kojoj smo ga izaprali, iza pranja i skuhavanja stavimo malo plavila i malo soli.

Glačanje flanela. Ne smijemo ga ovlažiti, a ni glačati s krive strane. Glačat ćemo ga s prave strane, ali ćemo na nj staviti vlažnu krpu, te glačati po njoj.

Svježe obojeni pod. Čim se boja osušila, onda ćemo ga izbrisati nekoliko puta krpom, namočenom u hladnoj vodi. Tako radeć ne će se ništa lijepiti na pod, a i boja će biti trajnija.

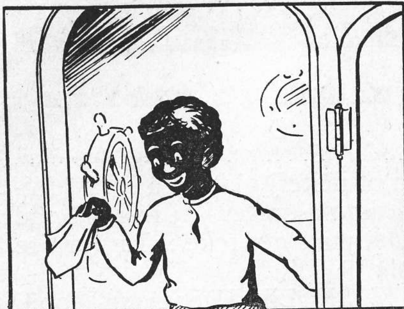
Mrlje od rđe iz bijelog rublja izvadit ćemo, ako mrlju nakapamo limunovim sokom, pa na nj stavimo svileni papir, te prevućemo vrućim glačalom. Treba ponoviti taj postupak, a napokon isprati rublje u toploj vodi. Tako ćemo očistiti bijelo rublje od navedenih mrlja.

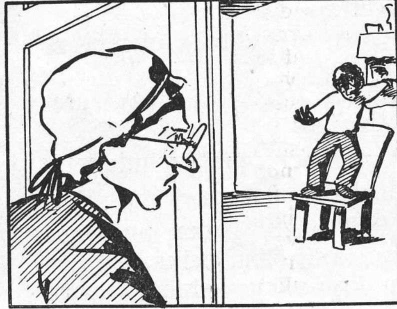
I. S.

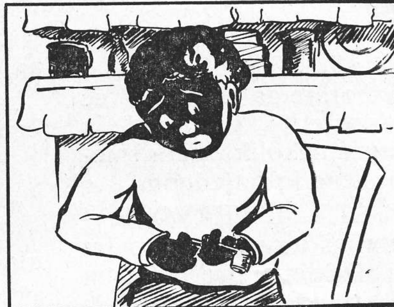
Mali Toma u balonu

Prema istoimenom romanu Mark Twaina

Slike i tekst od M. Fučića

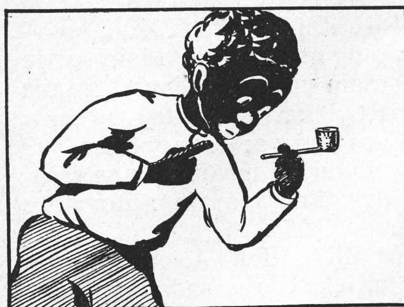
103. »All right, massa. Ja ideš. Juriš 300 milji na sat. Brzo se povratiš i doneseš vaša lul. Good bye!«

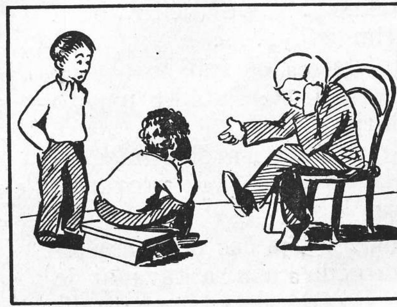
104. Jim je sretno doputovao do Haunibala i spustio se u šumi. »Hu, crno majko. Sada tri zrno soli u glava i oprezno se na vrh papki uvlačiš u kuća i kidneš ajncvaj s lula, brzi, brzi, kakti buha.« Ali upravo kad se je ušuljao u kuhinju i do segao lulu, pojavila se na vratima teta Polly. »Jime!! Što ti radiš?! Gdje ste?? Što je s Tomom?«

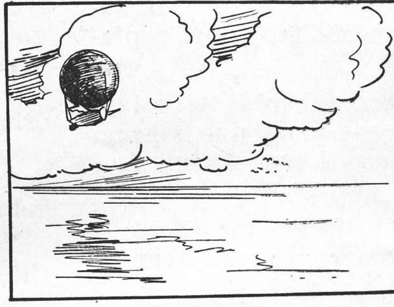
105. »Hm, milostiva. Mi otputuješ s balon u — Afriko. Tom na sveti brdi Sinaji. I on razbiš svoje lul i pošalješ express mene po drugo lul.« »O, Gospode... Je li ja sanjam? Smjesta natrag, Jime, i da ste se svi odmah vratili. Inače...«

106. JIMOV POVRATAK. »Massa Tom, massa Tom! Evo vaše lul zdravo i čitav. Ali teta Polly grozno ljut. Brzo doma, ako voliš svoja hlača. Budeš strašni paprikaš! Ju! Ona stoji na vrati i strogi digni svoji oki visoki gori na nebo i kaži ne budeš se ona maklo sve dok se massa ne vratiš doma. Je-e.«

To je bila obavijest.

107. »Dakle ulovila te je, glavo kupusova, crni slone afrički. Ah, drž' me Huck. Propalo je naše putovanje u Aziju. Idemo natrag, natrag u Haunibal, u školu. Idimo, idimo, da nam se teta Polly ne stvori jednog dana tu na Sinaju s ispraśivačem u ruci. Strašno je to...«

Volja tetke Polly bila je sveta.

108. Toma je potajno gutao suze. Huck i Jim tužno su gledali brdo Sinaj, s kojim su se morali oprostiti. Ali usred ovog nenadanog i neveselog prekida divnog putovanja, u mudroj Tominoj glavi iskoprca se spasonosna misao: »Ne, zemljo Kanaanska, nije sve propalo... Napred! Hura! Čekaju nas nove pustolovine, trista im i jedne kobasice! Gospodice Tom Sawyer, ne plačite.« — Ponosno je Toma potegnuo polugu i zavrtio kormilo, a motor od milijun kobilnih sila zagrmio je, da se je potresao vrh Sinaja. Poput vihora mali su pustolovi odjurili put Amerike.

Konac*

Uz obalu Volge

Išao sam Samari duž Volge kasno u noći. Najednom čujem:

»Pomagaj, batjuška!«

Mrak je. Nebo naoblačeno. Na rijeci leže ogromni šlepovi. Između obale i jedne dereglije pljuska netko u crnoj vodi.

Zagazio sam u vodu, dođem do utopnika, uhvatim ga za kose i izvučem na suho. U isti tren zgrabi me on za jaku.

»Lopove!« vikao je, »šta ti dolazi na um, da ljudima kosu čupaš?«

Ja sam se zbunio.

»Pa ti si se topio,« rekoh, »zvao si u pomoć.«

Magarče! Kako sam se topio, kad sam jedva do ramena bio u vodi i još sam se držao za uže? Zar si slijep?«

»Pa zvao si u pomoć.«

»Šta se tebe tiče, šta ja zovem? Ja ću zvati u pomoć i ti, budalo, moraš to vjerovati? Daj rubalj, inače ću te odvesti na policiju. Hajde, vadi!«

Svađao sam se s njim malo, ali morao sam vidjeti, da čovjek na svoj način ima pravo. Dao sam mu, što sam imao kod sebe, trideset i pet kopejaka, i došao sam kući za jedno iskustvo bogatiji.

M. Gorki

»MALI TOMA U BALONU« izašao je kao posebna knjiga u Knjižnici Dobrih Romana, Zagreb. U njemu je mnogo dulje i ljepše ispričano ono, što ste ovako u nastavcima gledali i čitali. Knjiga je bogato ilustrirana od prof. K. Ružičke. Pretplatnici »Obitelji« dobiju je uz iznimnu cijenu od 20 Din.

ZA ŠALU I SMIJEH!...

SAMO ULJUDNO. »Ali sad svakako morate da i vi mene već jednom posjetite, gospođo! Ja sam vas već nekoliko puta smetala, a vi mene još nijednom ...«

SAMO ŠTO JE PRAVO. S u d a c (listajući po optuženikovim spisima): »Dakle, ni prošlost vam nije baš sjajna. Dobili ste jednom tri mjeseca za krađu, mjesec dana za klevetu i jednom sto dinara za izgred u pijanstvu!«

O p t u ž e n i: »Oprostite, gospodine suče, to je zabuna. Tih sto dinara nisam dobio, nego sam ih morao još i platiti!«

MEĐU ĐACIMA. A: »No, kako ti se sviđa tvoj novi profesor?«

B: »Isti je kao i svi ostali! Ništa ne zna, pa stalno sve nešto pita nas, kao i svi oni drugi ...«

TOČNO. U č i t e l j: »Zašto u školi učimo prirodopis, zemljopis i povijest?«

I v i c a: »Zato, da laglje možemo rješavati križaljke!«

ČUDAN ZAHTJEV. B o ž i c a: »Mamice! Daj mi razreži ovu jabuku, pa mi iz sredine izvadi onu pečenu kavu! ...«

ČUDAN POSAO. Nadglednik uhvati dva radnika kako sjede u zakutku.

»Što to vi radite?« okrene se starijemu.

»Ništa,« odgovori ovaj zatečen, da sjedi.

»A vi?« okrene se mlađem:

»Ja mu pomažem.«

U ISTI ČAS. Neka putujuća glumačka družina prikazivala je jedan komad u jednom našem provincijskom mjestu, pa kako to mjesto nema kazališta, dobro je došla i mjesna kavana. Na pozornici se odigravao momenat, kako je glavni junak glumeći zaljubljenim tonom očitovao ljubav kleknuvši na jedno koljeno i raširivši ruke, tepao:

»Dakle, ljubavi ... ja sam ti sve rekao ... sve očitovao ... govorim istinu ...«

»Što dakle još želiš?«

Nastao tajac. Publika napeto osluškuje.

»Jednu kavu sa šlagom,« izdere se kavanar kroz prozorčić kuharu.

Naime, isti je čas neka mušterija naručila kavu, a kavanar je zaboravio, da je vrijeme predstave, pa je prouzrokovao i među publikom opći smijeh.

NIJE MUZIKALAN. Otac i sin slušaju u pokrajnjoj sobi poduku kćeri u glasoviru. Najednom će otac:

»Čuješ, stara, meni se sve čini, da of učitelj glasovira igra s Micikom na karte. Kaj nisi baš sad čula, kad je rekel: Ta igrajte as!«

IZ ŠKOLE. Učenici su dobili za izradbu zadatak: »U kojim svojstvima životinje natkriljuju ljude?« Mala Branka napisala je između ostalog i ovo:

»Paunima raste sama od sebe krasna haljina, a mojoj mami ne! — Deva može dane i dane hodati, a da ne pije. Moj susjed ne može.«

PREVELIK ZAHTJEV. G o s p o d i n: »Kako? Malo prije dao sam vam dva dinara, a sada jedete i kartate u toj birtiji?«

S k i t n i c a: »Nego što ću? Zar vi valjda mislite, da se s vaša dva dinara može putovati u Monte Carlo?«

DOBRA KRAVA. A: »Koliko ti mlijeka daje sada zimi ova tvoja krava?«

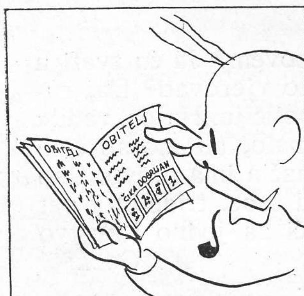
B: »Pa tako, dvanaest do petnaest litara dnevno.«

A: »A koliko od toga prodaš?«

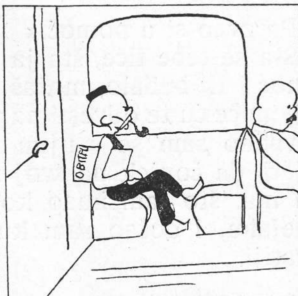
B: »Poprečno oko trideset litara.«

Sabrao Sl. Tr-ski

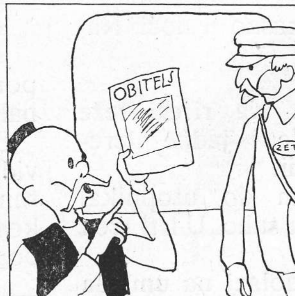
Dobrijan hoće da protestira

»Ko to mene poštenjaka
uvijek ilustrira?
Ta i meni već jedanput
treba pravog mira!«

Tako veli naš Dobrijan,
silno se nervira,
i već kreće u »Obitelj«,
da sam protestira.

Zamišljen se vozi čika
u Zagrebačkom »ZET-u«,
ko da ništa ne postoji
na bijelom svijetu.

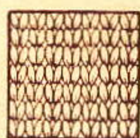

Al ga nov jad eto stiže
baš u zadnji čas:
na glavi nam hodat stade
mudri čika naš!

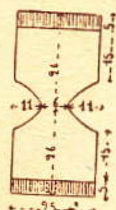
Ilustrovani tjednik „Obitelj“ stoji 3 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj“ izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji“ Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji“: Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj“ se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.

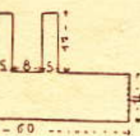
Gaćice za sunčanje

Sl. 1.

Ove gaćice dobro pristaju djeci od 3. do 4. godine. Za njih ćemo trebati 100 grama smeđe vune, 50 grama svijetlo modre, 50 grama narančaste, 50 grama žute; k tomu igle br. 3. i kačkalicu br. 4.

GAĆICE. Načinimo 72 očice. Pletemo 1 očicu pravo, 1 očicu krivo, 1 očicu pravo i t. d. Tako pletemo 5 cm, dalje se 15 cm plete jersey (1 red pravo, 1 red krivo, tako da s prave strane bude sve pravo, sl. I.). Sada načinimo izrez za noge tako, da 13 puta sa svake strane oduzmemo po 2 očice. Preostalih 20 očica pletemo kroz 10 redova. Onda kroz 13 redova dodajemo sa svake strane po 2 očice. Opet smo dobili 72 očice; pletemo 15 cm ravno. Razdijelimo očice na dva dijela i pletemo 1 očicu pravo, 1 očicu krivo tako, da u sredini načinimo 2 reda po 3 rupice (pogledaj shemu) i to: dvije očice pletemo zajedno, 1 nametnemo. Tako dobijemo male rupice.

Skupimo očice na nogavicama, pletemo 1 očica pravo, 1 očica krivo, 6 redova, završimo.

GORNJI DIO. Dignemo 136 očica. Pletemo 10 redova uvijek pravo smeđom vunom, dalje pletemo jersey ovako: 5 redova modrom vunom, 5 redova smeđom, 5 redova narančastom, 5 redova smeđom, 5 redova žutom, 5 redova smeđom, 5 redova modrom, 5 redova smeđom, 5 redova narančastom, onda 10 redova jersey. Završimo 46 očica, 12 ostavimo, završimo 20, 12 ostavimo, pletemo red do kraja, na povratku završimo 46 očica. Pletemo uvijek pravo onih 12 očica 17 cm; završimo. Isto tako pletemo onih drugih 12 očica. Skupimo očice od svake strane na leđima i pletemo smeđom vunom 4 reda, onda pletemo 5 redova, uzmemo 2 očice zajedno, 1 očicu nametnemo, 4 očice pletemo, 2 očice zajedno, 1 nametnemo i tako sve, dok ne svršimo. Radimo još 4 reda glatko i završimo.

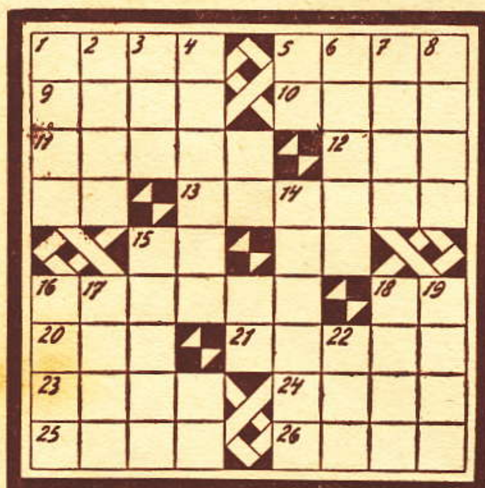
Prišijemo naramenice; načinimo od smeđe vune jedan trak, koji provučemo kroz rupice na leđima. Načinimo 2 pompona od svih boja vune, s kojima smo pleli. Sada ćemo uzeti kačkalicu, pa ćemo na gornjem dijelu odijelca preko vodoravnih pruga kačkati lančiće u raznim bojama (kao na slici). *Z. L. P.*

Križaljka

Složio Bekil, Zagreb

Vodoravno: 1. žensko ime, (kratica od Margarita), 5. lagan, zakašnjava, 9. sprovod, 10. »učitelju« (riječ iz Sv. Pisma), 11. grad u Primorju, poznat zbog svoje »vodice«, 12. glavno lice našeg romana u stripovima, 13. skala, ljestvica, 15 lična zamjenica, 16. stalak za zavjese (tud.). 18. hitar (bez srednjeg slova), 20. oblik glagola orati, 21. vrst boje (pridjev), 23. tropska životinja, (slična kozi), 24. proizvod ovce, 25. zao, 26. naš glazbenik.

Okomito: 1. nametnik na drvetu, zarazna bolest, 2. prvi letač, 3. put (rijeka!), 4. mjesto u Vojvodini, 5. poznata kratica (»svojeručno«), 6. naziv za fratra, 7. dar, poklon, 8. srok. 14. otok na Jadranu, 15. strah (tud.), 16. kotač, 17. pripadnik starog naroda (Palestina), 18. budala, 19. biljeg, 22. bedast, mahnit.

Rješenje treba poslati do 10. kolovoza. Među odgonetače podijelit će se 20 lijepih knjiga.

RJEŠENJE I NAGRADE IZ BROJA 17—18

Vodoravno: 1. Aga, 5. Ali, 7. Atika, 9. Elisa, 10. Devet, 11. Staja, 13. Alani, 15. Ona, 17. Isak, 18. Mijo, 19. Oto, 21. Stana, 24. Škola, 26. Vanka, 27. Vreća, 28. Bankar, 30. Osa, 31. Rat. — Okomito: 1. Ala, 2. Arija, 3. Irada, 4. Šteta, 5. Alija, 6. Ika, 8. Ivan, 12. Jasen, 14. Lijek, 15. Oko, 16. Amo, 20. Tuna, 22. Atena, 23. Avari, 24. Šabac, 25. Oskar, 27. Veo, 29. Rot.

Po 5 knjiga dobili su Ivan Okić iz L. i M. Lupis iz B. Po 3 knjige M. Amilo iz A. i I. Lučić i Š. Po 1 knjigu: M. Kačečnik, Pšeničnik, F. Klobučar iz S. I. Z., I. Ramljak iz S.